

Pravomoci Evropské unie

Pravomoci EU

- Zásada svěřených pravomocí = „co nedostala, to nemá“
  - srov. státy - mohou regulovat cokoliv
  - pouze ve věcně vymezených oblastech
- Pravomoc
  - legislativní
  - výkonná
  - soudní
- výkon limitován zásadami subsidiarity a proporcionality

Pravomoci EU a jejich legislativní zakotvení v SEU

- Čl. 1 SEU (bývalý článek 1 Smlouvy o EU) :
  - Touto smlouvou zakládají VYSOKÉ SMLUVNÍ STRANY mezi sebou EVROPSKOU UNII (dále jen "Unie"), *již členské státy **svěřují** pravomoci k dosažení společných cílů.*
  - Tato smlouva představuje novou etapu v procesu vytváření stále užšího svazku mezi národy Evropy, v němž jsou rozhodnutí přijímána co nejotevřeněji a co nejbližší občanům.
  - Unie je založena na této smlouvě a na Smlouvě o fungování Evropské unie (dále jen "Smlouvy"). Tyto dvě smlouvy mají stejnou právní sílu. Unie nahrazuje Evropské společenství a je jeho nástupkyní.
- Čl. 2 SEU odst. 6 (bývalý článek 2 Smlouvy o EU):
  - *Unie sleduje své cíle vhodnými prostředky na základě pravomocí, které jsou jí Smlouvami svěřeny.*
- Článek 4 odst. 1 (zcela nový):
  - *V souladu s článkem 5 náležejí pravomoci, které nejsou Smlouvami Unii svěřeny, členským státům.*
- Článek 5: (bývalý článek 5 Smlouvy o ES)
  - Z. svěřených pravomocí
  - Z. subsidiarity a proporcionality (limity) + novum – národní parlamenty
- Čl. 6: *Listina nijak nerozšiřuje pravomoci Unie vymezené ve Smlouvách.*
- Dále pak:
  - Protokol (č. 25) o výkonu sdílených pravomocí
  - Prohlášení o vymezení pravomocí
  - Protokol (č. 2) o používání zásad subsidiarity a proporcionality
  - Protokol (č. 1) o úloze vnitrostátních parlamentů v Evropské unii

Pravomoci EU a jejich legislativní zakotvení v SFEU

- Článek 1 SFEU (nový):
  - *1. Tato smlouva upravuje fungování Unie a stanoví oblasti, meze a způsob výkonu jejích pravomocí.*
  - *2. Tato smlouva a Smlouva o Evropské unii představují smlouvy, na nichž je Unie založena. Tyto dvě Smlouvy, které mají stejnou právní sílu, se označují jako "Smlouvy".*

Druhy pravomocí EU

Členění dle míry zapojení členských států a EU

- Výlučná (čl. 2 odst. 1 SFEU)
- Sdílená (čl. 2 odst. 2 SFEU)
- Pravomoc k přijímání opatření k zajištění koordinace čl. st. (hospodářská politika a zaměstnanost)
- Pravomoc vymezovat a provádět SZBP a SOP
- Pravomoc koordinovat, podporovat a doplňovat činnosti členských států bez možnosti harmonizace
- Subsidiární pravomoci (čl. 352 SFEU)
- Žádná pravomoc bez možnosti koordinace

Oblasti pravomocí EU: výlučná P

- Čl. 3 odst. 1:
  - a) celní unie;
  - b) stanovení pravidel hospodářské soutěže nezbytných pro fungování vnitřního trhu;
  - c) měnová politika pro členské státy, jejichž měnou je euro;
  - d) zachování biologických mořských zdrojů v rámci společné rybářské politiky;
  - e) společná obchodní politika.
  - + uzavření mez. smlouvy

Oblasti pravomocí EU: sdílená P

- Vymezena negativně, zahrnuje vše:
  - mimo oblast výlučných pravomocí (čl. 3 SFEU)
  - Co nespadá do oblasti koordinace a podpory (čl. 6 SFEU)
- Vymezena demonstrativně:
  - a) vnitřní trh;
  - b) sociální politika, pokud jde o hlediska vymezená v této smlouvě;
  - c) hospodářská, sociální a územní soudržnost;
  - d) zemědělství a rybolov, vyjma zachování biologických mořských zdrojů;
  - e) životní prostředí;
  - f) ochrana spotřebitele;
  - g) doprava;
  - h) transevropské sítě;
  - i) energetika;
  - j) prostor svobody, bezpečnosti a práva;
  - k) společné otázky bezpečnosti v oblasti veřejného zdraví, pokud jde o hlediska vymezená v této smlouvě.

Oblasti pravomocí EU: paralelní sdílená P

- v oblasti výzkumu, technologického rozvoje a vesmíru
- v oblasti rozvojové spolupráce a humanitární pomoci
- EU může vykonávat tuto pravomoc ale nesmí zasahovat do činností čl. st.

Pravomoc podporovat, koordinovat nebo doplňovat čl. st.

- Primárním nositelem pravomoci tedy zůstávají čl. st.
- V těchto oblastech (čl. 6 SFEU):
  - a) ochrana a zlepšování lidského zdraví;
  - b) průmysl;
  - c) kultura;
  - d) cestovní ruch;
  - e) všeobecné vzdělávání, odborné vzdělávání, mládež a sport;
  - f) civilní ochrana;
  - g) správní spolupráce.

Subsidiární pravomoci

- Článek 352 (bývalý článek 308 Smlouvy o ES)
  - 1. Ukáže-li se, že k dosažení některého z cílů stanovených Smlouvami je nezbytná určitá činnost Unie v rámci politik vymezených Smlouvami, které však k této činnosti neposkytují nezbytné pravomoci, přijme Rada na návrh Komise jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu vhodná ustanovení. Pokud jsou dotyčná ustanovení přijímána Radou zvláštním legislativním postupem, rozhoduje rovněž jednomyslně, na návrh Komise a po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.
  - 2. V rámci postupu pro kontrolu zásady subsidiarity podle čl. 5 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii upozorní Komise vnitrostátní parlamenty na návrhy založené na tomto článku.
  - 3. Opatření založená na tomto článku nesmějí harmonizovat právní předpisy členských států v případech, kdy Smlouvy tuto harmonizaci vylučují.
  - 4. Tento článek nemůže sloužit jako základ pro dosažení cílů stanovených v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky ...

Limity pravomocí – zásada subsidiarity a proporcionality

- Z. subsidiarity: otázka kdo má regulovat - čím blíže občanovi, tím lépe
- Z. proporcionality – otázka jak má být regulováno
- Zapojení nár. parlamentů - dohlíží nad uplatňováním zásady subsidiarity – těžkopádná procedura, kontrola ex ante
  - NP – jsou informovány o všech návrzích legislativních aktů (nové)
  - NP pak mají 8 týdnů, kdy mohou zaslat stanovisko k subsidiaritě daného aktu
  - Jestliže je takových více než $1/3$ (resp. $1/4$) – pak musí být návrh znovu přezkoumán
- Dále možnost kontroly ex post – čl. státy samy nebo jménem svých NP mají možnost podat žalobu k ESD týkající se porušení zásady subsidiarity některým legislativním aktem

Shrnutí

- Žádné zásadní změny se nekonají
  - i nadále se uplatňuje zásada svěřených pravomocí (EU tedy stále nemá pravomoc rozhodnout o pravomoci)
  - Zůstává zachován systém pravomocí výlučných, sdílených a podpůrných
  - Role čl. států je stále dominantní v oblasti SZBP, SOP (zásadně se uplatňuje konsenzuální hlasování), dále pak v oblastech koordinace (podpůrných pravomocí)
  - Dochází ale ke komunitarizaci III. Pilíře EU
  - Nové oblasti sdílených činností EU: energetika a vesmír
  - Zaveden nový ne příliš efektivní způsob kontroly ex ante ze strany národních parlamentů, které musí být informovány o návrzích LA